

Per l'estat, contra l'estat

"Vam anar, doncs, a Madrid, on hi ha l'estat. Al centre de l'estat, que són els ministeris, s'hi entrava per una plaça presidida per una estàtua de Francisco Franco Bahamonde. Hi era abans de Barrionuevo, amb Barrionuevo i després de Barrionuevo: deuen pensar –han pensat durant catorze anys– que això forma part de la història assumida, com els crims d'estat."

Ignore quina part dels lectors d'aquest paper –no sé si pocs, supose que no molts– van participar, pocs dies abans de Nadal, de l'alegria d'algun número premiat en la rifa i de la satisfacció pública per l'eixida de la presó dels senyors Barrionuevo i Vera, en olor de virtuosa santedat i poc menys que herois nacionals del socialisme obrer espanyol. Jo, què volen que els diga, ho vaig seguir tot amb un pèl de repugnància: l'agressiva hipocresia de la dreta, els jutges volàtils, el procés, les visites a la presó, l'esprint alliberador, les paraules dels uns i dels altres, Espanya és diferent. No sé si repugnància moral o una altra, paradoxalment més ètica encara, que en podríem dir purament civil: em fa ois ser ciutadà d'un estat on estatalment passen coses com aquestes. És clar que hi ha molts estats, massa, dels quals també em faria ois ser súbdit, si no ho poguera evitar: el Congo, Corea del Nord, Eslovàquia, Iraq, Malàisia, Iran, Sèrbia, i algunes dotzenes més, Cuba castrista inclosa. Però no n'incloc cap d'allò que suposem el nostre entorn, que és l'Europa occidental. En cap d'aquests, que jo sàpiga (dels estats de l'euro, vull dir, més Suècia, Suïssa, Noruega i Gran Bretanya i potser algun altre), resulta fàcilment imaginable que, per combatre els enemics interns, dits terroristes (i fins i tot suposant que siguen terroristes, que de vegades sí que ho són), hom organitze des de l'estat bandes d'assassins pagats a tant la peça, púrria de la màfia, policies amb plus de productivitat pistolera, i combine tot això amb la tortura metòdica en casernes conegudes (i ascens al generalat per al cap de la caserna), bales al cap i enterraments clandestins, més alguns detalls més que passarem per alt. O que des de (amb, amb assentiment de, amb coneixement de, en sintonia amb) un ministeri de l'interior d'un d'aquests estats, hom organitze segrestaments de ciutadans innocents –innocent per error, segrestats a consciència– a fi de negociar intercanvis amb els terroristes.

Oh, no per favor: se suposa que aquestes coses *no havien de poder passar*. Se suposa que l'estat –almenys en temps de pau declarada– no pot combatre el crim amb el crim. Se suposa. A no ser que no se supose, i que acceptem que sí: que els crims de l'estat, o amb o des de l'estat, són bons crims, suaus i perdonables, i els crims contra l'estat són

els únics imperdonables i perversos. Curiosa moral, seria: estranya ideologia, estranya metafísica. Doncs bé, amb aquesta "filosofia" sembla que funciona aquest país d'on ens toca ser ciutadans o súbdits. La moral depèn de la perspectiva: quan els anglesos bèl·lics i imperials afirmaven "*right or wrong, my country*", era una forma d'aquesta moral. Quan ací afirmen la mateixa cosa de l'estat –i del partit: "*right or wrong, my party*"–, la cosa és encara més greu. Quan Barrionuevo i etcètera –responsables impenitents de crims d'estat– ixen de la presó per un procediment tan únic, insòlit, expeditiu, fulminant i velocíssim que no té antecedents ni al llibre dels rècords polític-judicials, la relació entre la justícia, l'equitat i l'ètica queda esmicolada sense remei. Més encara quan els responsables de donar suport polític als autors de crims contra l'estat continuen a la presó i només n'eixiran, quan isquen, per la via lenta i ordinària. Barrionuevo diu que no vol que el comparen amb els dirigents d'HB, que és ofensiu. Té raó, però potser en sentit contrari. I tan repugnants eren els pelegrinatges socialistes a la presó dels herois de la causa, com és considerar herois digníssims de l'altra causa els assassins de regidors o de criatures. Jo sí que compare, i per res del món voldria ser part de la secta dels pelegrins ni de l'altra secta.

Fa alguns anys –amb Eliseu Climent i l'enyorat Mansanet–, vam haver de fer una visita al senyor Barrionuevo, llavors ministre de Transports i Comunicacions. Era quan havien enviat la Guàrdia Civil a tancar els repetidors de TV3 instal·lats per Acció Cultural del País Valencià. Quan insignes socialistes obrers espanyols valencians ens acusaven públicament de ser pirates al servei del pujolisme. Vam anar, doncs, a Madrid, on hi ha l'estat. Al centre de l'estat, que són els ministeris, s'hi entrava per una plaça presidida per una estàtua de Francisco Franco Bahamonde. Hi era abans de Barrionuevo, amb Barrionuevo i després de Barrionuevo: deuen pensar –han pensat durant catorze anys– que això forma part de la història assumida com els crims d'estat. Almenys, és evident que la presència de l'estàtua no els ha molestat massa. Qui sap si era una inspiració. I el ministre, és clar, ens va dir que l'estat era l'estat, i que calia, en efecte, enviar la Guàrdia Civil.